

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมุ่งศึกษาลักษณะในการเป็นผู้นำชุมชนของนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยศรภาคใต้ทั้ง 5 ด้าน คือความมีคุณธรรม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกระตือรือร้นในงานพัฒนาชุมชน และทำการเปรียบเทียบลักษณะผู้นำชุมชนแต่ละด้านดังกล่าวแล้วระหว่างนักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้นปี วิชาเอกที่ศึกษา ประสพการณ์ในการเป็นผู้นำ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันว่าจะมีลักษณะแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อความละตวกในการศึกษา ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาในบทนี้ออกเป็น 4 ส่วน คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะได้กล่าวถึงตามลำดับต่อไป

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 ของวิทยาลัยศรภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยศรศรีธรรมราช วิทยาลัยศรยะลา วิทยาลัยศรภูเก็ต วิทยาลัยศรสงขลา และวิทยาลัยศรสุราษฎร์ธานี จากกลุ่มประชากรดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยอาศัยวิธีการดังนี้ คือ

1. คัดเลือกวิทยาลัยศรเพื่อใช้เป็นตัวแทนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3 วิทยาลัย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผลของการสุ่มดังกล่าว ปรากฏว่าได้วิทยาลัยศรนครศรีธรรมราช วิทยาลัยศรสงขลา และวิทยาลัยศรสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ

2. หลังจากได้ตัวแทนวิทยาลัยครูตามข้อ 1 แล้ว ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย (Strata) โดยถือระดับชั้นปีและวิชาเอกเป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มวิชา เอกวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชา เอกสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชา เอกการศึกษา จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามอัตราส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) โดยสุ่มมาเพียงร้อยละ 10 ของนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้อง ครอบคลุม จุดมุ่งหมายและขอบเขตของการวิจัย และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ซึ่งมุ่งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา วิชาเอกที่ศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมุ่งศึกษาลักษณะในการเป็นผู้นำชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ด้าน คือ ความมีคุณธรรม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความศรัทธาในงานพัฒนาชุมชน ลำเหตุที่ศึกษาเพียง 5 ด้าน เพราะจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและรวบรวมผลงานวิจัยอื่น ๆ แล้วสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังกล่าว แบบสอบถามตอนนี้มีทั้งหมดจำนวน 35 ข้อ โดยแบ่งวัดลักษณะความเป็นผู้นำดังกล่าวด้านละ 7 ข้อ

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามถูกต้อง เหมาะสมและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการวิจัยและผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอมาระดังกล่าว ผู้ทรงคุณวุฒิชุดนี้ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา สัญญาวิวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ รองคณบดีฝ่ายวางแผน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. รองคณบดีอาจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. อาจารย์ ดร. ประกอบ คุณรัตน์ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. อาจารย์ ดร. ไพศาล นิยมสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

หลังจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ตรวจอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ซึ่งมีใช้กลุ่ม
ตัวอย่างสำหรับการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบว่า แบบสอบถามมีปัญหาอะไรบ้าง
ในการตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำเป็นแบบ
สอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 15 มีนาคม
พ.ศ. 2526 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากอธิการ และอาจารย์วิทยาลัยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการ
ให้นักศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนในการวิจัยตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบและเก็บรวบรวม
คืนด้วยตนเองทั้ง 3 วิทยาลัย จำนวน 300 ฉบับ

3. หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยสำรวจความสมบูรณ์
ของแบบสอบถามทั้งหมด ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 288 ฉบับ หรือคิด
ได้ร้อยละ 96.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด (ดังรายละเอียดในตารางที่ 1) และนำมา
วิเคราะห์ต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสอบถาม และแบบสอบถาม
ที่ได้รับการตอบอย่างสมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่แจก	แบบสอบถามที่ได้รับการตอบสมบูรณ์	ร้อยละ
วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช	100	98	98.00
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี	100	93	93.00
วิทยาลัยครูยะลา	100	97	97.00
รวม	300	288	96.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะในการเป็นผู้นำชุมชนทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ความศรัทธา ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกล้าหาญในงานพัฒนาชุมชน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของลักษณะดังกล่าวแต่ละด้าน

อนึ่ง การให้คะแนนคำตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะในการเป็นผู้นำชุมชนแต่ละคน ข้อ ๕ ของเกณฑ์ดังนี้ คือ ถ้าคำถามเป็นคำถามเชิงบวก ผู้วิจัยให้หน้าหนักคะแนนดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ในกรณีที่คำถามเป็นคำถามเชิงลบ ให้นำน้ำหนักคะแนนในทางกลับกัน คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะในการ เป็นผู้นำชุมชนของนักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน วิเคราะห์และทดสอบโดยการหาค่า ที- เทสต์ (t-test)

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะในการ เป็นผู้นำชุมชนของนักศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการ เป็นผู้นำ มีฐานะทาง เศรษฐกิจของ ครอบครัวและศึกษา ในระดับชั้นปี และสาขาวิชา เอกที่แตกต่างกัน วิเคราะห์โดยการหาค่า ความแปรปรวน (ANOVA) ของ ลักษณะในการ เป็นผู้นำชุมชนแต่ละด้านดังกล่าวแล้วในข้อ 2 ในกรณีที่มีการทดสอบ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยทำการทดสอบต่อไปว่า คู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยการหาค่าความแตกต่างโดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Multiple Comparison on Treatment Mean)